

Concluzii privind controlul efectuat la arhivele organizațiilor din ramura minieră

DAN LIVEZEANU

Documentele create de-a lungul vremii de instituții și întreprinderi, de unitățile socialiste de orice fel, constituie — în baza Decretului nr. 472/1971 — izvoare și surse de cunoaștere a istoriei patriei. De aceea, aceste documente oricare ar fi creatorul sau deținătorul lor sînt, conform prevederilor decretului, bunuri de interes național care fac parte din Fondul Arhivistic Național și respectiv Patrimoniul Cultural Național, cărora statul le acordă toată grija.

Data fiind valoarea istorico-documentară și interesul societății față de aceste bunuri, articolul 3 al Decretului 472/1971 statuează obligația și responsabilitatea organizațiilor socialiste de a întocmi evidența și de a asigura păstrarea și folosirea documentelor pe care le creează, precum și atribuțiile Ministerului de Interne — prin Direcția Generală a Arhivelor Statului și filialele sale (art. 4) — de a îndruma și controla activitatea de arhivă la organizațiile socialiste și celelalte organizații.

În scopul cunoașterii modului de organizare a arhivelor, a stării de conservare a documentelor păstrate de organizațiile socialiste, precum și dinamica creșterii cantității acestora în raport cu necesitățile de depozitare, Direcția Generală a Arhivelor Statului efectuează periodic controale pe ramuri de activitate.

În ceea ce privește situația arhivelor din ramura minieră, unitățile în subordinea Ministerului Minelor care au fost controlate în trimestrul IV al anului 1982 dețin 33 651 ml arhivă din anii 1780—1982, însumînd 169 fonduri arhivistice. Documentele păstrate de ministere și de unitățile din această ramură, inclusiv cele din ramurile petrol, geologie și energie electrică, cit au funcționat împreună cu industria minieră, cuprind date utile atât cercetării științifice, cit și activității practice din economia națională.

În urma analizării datelor asupra situației arhivelor, se desprinde concluzia că din întreaga cantitate de arhivă numai circa 50% este inventariată și selecționată. O situație corespunzătoare în acest sens o prezintă unitățile din județele Caraș-Severin (2 206 ml, din care 1 469 ml inventariați și selecționați); Cluj (3 596 ml, din care 2 910 ml inventariați și selecționați); Harghita (1 260 ml, în totalitate inventariați și selecționați); Maramureș (4 771 ml, din care 3 599 ml inventariați și selecționați). De asemenea, a rezultat că activitatea de arhivă nu se desfășoară la toate unitățile în mod corespunzător, fiind încă apreciabile cantități de arhivă neinventariată și neselecționată. Astfel, la unitățile din județele: Alba, din 1 555 ml arhivă sînt inventariați și selecționați numai 424 ml; Bihor, din 1 173 ml sînt inventariați și selecționați numai 320 ml; Gorj, din 1 685 ml sînt inventariați și selecționați numai 460 ml; Hunedoara, din 9 520 ml sînt inventariați și selecționați numai 2 581 ml; Prahova, din 1 167 ml sînt inventariați și selecționați numai 190 ml; Suceava, din 1 503 ml sînt inventariați și selecționați 408 ml. Din cei 16 190,5 ml de arhivă inventariată și selecționată numai 2 511 ml sînt pregătiți pentru a fi predați la Arhivele Statului, ceea ce reprezintă o cantitate mică. Situația se datorează faptului că nu s-a manifestat suficient interes din partea compartimentelor, că inventarele nu au fost întocmite corespunzător (așa cum prevede Cap. III, secțiunea I-a a Decretului: 472/1971 și Normele tehnice cap. I și II*), pentru a putea fi utilizate ca instrumente de evidență administrativă,

* Norme tehnice pentru înregistrarea, gruparea în dosare, selecționarea și păstrarea documentelor scrise și tipărite, a sigiliilor și a ștampilelor de către organizațiile socialiste și celelalte organizații, în „Revista Arhivelor” nr. 3/1973, p. 513—520.

precum și ca mijloace de cercetare și folosire a documentelor prin sălile de studiu (cap. IV din amintitul Decret).

Legislația referitoare la activitatea arhivistică a stabilit și obligația organizațiilor pentru păstrarea documentelor (secțiunea III, art. 16 și 17 din Decretul 472/1971 și cap. IV din Normele tehnice). Fiecare creator sau deținător de arhivă are obligația să asigure documentele împotriva degradării și distrugerii, să le păstreze în încăperi special amenajate, dotate cu rafturi și mobilier adecvat, cu mijloace de prevenire a incendiilor.

Arhivelor din ramura minieră le-au fost destinați 7 657,5 mp, spații de depozitare, 6 708,5 mp fiind deja ocupați cu arhivă, dar 469 mp prezintă condiții improprii de păstrare. Documentele sînt introduse în mijloace de protecție, iar depozitele sînt bine întreținute în majoritatea cazurilor.

Situația arhivelor și a muncii de arhivă din ramura industriei miniere impune ca primă măsură intensificarea lucrărilor de inventariere și selecționare (secțiunea a II-a din Decretul 472/1971 și Normele tehnice cap. III art. 27, 29, 32), activizarea în mai mare măsură a comisiilor de selecționare, în componența lor intrînd în primul rînd cadre cu funcții de răspundere, specialiști și lucrători de arhivă — la nivelul fiecărei organizații. Inventarierea și selecționarea documentelor vor permite preluarea în termen cît mai scurt a documentelor cu caracter istoric de către Arhivele Statului, vor da posibilitatea introducerii lor în circuitul științific, iar cele fără valoare sau utilitate practică vor putea fi introduse în circuitul economiei naționale pentru re folosire.

Pentru impuls ionarea activității de arhivă, sub toate aspectele sale, este necesar să se constituie la nivelul ministerului o comisie de lucru, formată din cadre cu funcții de răspundere și din specialiști ai domeniilor aferente acestor ramuri de activitate care să jaloneze măsurile adecvate.